

Antopäivä
30.6.2020

Diaarinro
R 67/16

KANTAJA	Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry
VASTAAJA	Hyvinvointiala HALI ry (3.12.2018 saakka Hyvinvointialan liitto ry ja 27.6.2016 saakka Terveyspalvelualan Liitto ry)
KUULTAVA	 Oy
ASIA	Vuosiloma

TYÖEHTOSOPIMUKSEN MÄÄRÄYKSET

Terveyspalvelualan liitto ry:n (nykyisin Hyvinvointiala HALI ry) ja Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n välinen terveyspalvelualan työehtosopimus 1.3.2014 - 31.1.2017 on sisältänyt muun ohella seuraavat määräykset:

=====

16 § Vuosiloma

1. Vuosilomaedut määräytyvät vuosilomalain ja jäljempänä olevien määräysten mukaisesti.
2. Työntekijällä on oikeus saada vuosilomaa 2 arkipäivää kutakin lomanmääräytymisvuoden kuukautta kohti.
3. Työntekijällä, jonka työsuhde on lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä keskeytymättä jatkunut vähintään vuoden tai jolla on kaksitoista täyttä lomanmääräytymiskuukautta, on oikeus saada lomaa 2,5 arkipäivää kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta.
4. Jos työntekijällä on 5 vuotta palvelusvuosiin oikeuttavaa palvelua, hänellä on oikeus saada 2,5 arkipäivää vuosilomaa kutakin lomanmääräytymisvuoden kuukautta kohden.
5. Jos työntekijällä on 15 vuotta palvelusvuosiin oikeuttavaa palvelua, on hänellä oikeus saada 3 arkipäivää vuosilomaa kutakin lomanmääräytymisvuoden kuukautta kohti.
6. Siltä osin, kun lomaoikeus on tämän pykälän mukaisesti 30 päivää tai enemmän, lisätään loman pituutta kuudella päivällä. Siltä osin kuin lomaoikeus on tämän pykälän mukaisesti 25 - 29 päivää, lisätään loman pituutta 3 päivällä.
7. Vuosiloma annetaan vuosilomalain mukaan. Se osa lomasta, joka ylittää 24 lomapäivää, annetaan työnantajan määräämänä aikana lomakauden jälkeen en-

nen seuraavan vuoden lomakauden alkua. Kappaleessa 5. tarkoitetusta lomasta annetaan kuitenkin 30 lomapäivää ylittävä loman osa työnantajan määräämänä aikana lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua tai työntekijän suostumuksella muulloinkin sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana lomaan oikeuttava lomanmääräytymisvuosi päättyy. Kappaleessa 6. tarkoitettu loman osuus annetaan työnantajan määräämänä ajankohtana lomakaudella tai lomakauden jälkeen ennen seuraavan vuoden lomakauden alkua.

=====

ASIAN TAUSTA JA ERIMIELISYYS

██████████ oli työskennellyt laboratoriolähihoitajana ██████████ Oy:n palveluksessa toistaiseksi voimassa olleessa työsuhteessa 14.11.2011 alkaen.

██████████ oli vahvistettu vuosiloma ajalle 7. - 13.9.2015. Hän oli ilmoittanut 10.8.2015 työnantajalle joutuvansa leikkaukseen 2.9.2015 ja pyytänyt leikkauksesta aiheutuvan sairausloman vuoksi vuosilomansa siirtämistä myöhempään ajankohtaan. Sairausloma oli kestänyt 23.9.2015 saakka. ██████████ oli kertynyt 31.3.2015 päättyneeltä lomanmääräytymisvuodelta lomaa yhteensä seitsemän viikkoa, joista hän oli pitänyt aiemmin lomakaudella 22 vuosilomapäivää.

Työnantaja oli siirtänyt vuosilomalakiin perustuvat kaksi ensimmäistä lomapäivää pidettäväksi myöhemmin. Neljää jäljelle jäänyttä työehtosopimukseen perustuvaa lomapäivää työnantaja ei ollut siirtänyt.

Terveyspalvelualan työehtosopimus ei sisältänyt erillisiä määräyksiä työntekijän oikeudesta siirtää vuosilomansa työkyvyttömyyden vuoksi. Näiltä osin noudatettiin työehtosopimuksen osana vuosilomalain säännöksiä. Tässä tapauksessa sovellettiin ajalla 1.10.2013 - 31.3.2016 voimassa ollutta vuosilomalain 25 §:n 1 momenttia:

25 § (276/2013) Työkyvyttömyys lakisääteisen vuosiloman alkaessa ja aikana

1 mom. Jos työntekijä on vuosilomansa tai sen osan alkaessa tai aikana synnytyksen, sairauden tai tapaturman vuoksi työkyvytön, loma on työntekijän pyynnöstä siirrettävä myöhempään ajankohtaan. Työntekijällä on pyynnöstään oikeus loman tai sen osan siirtämiseen myös, jos tiedetään, että työntekijä joutuu lomansa aikana sellaiseen sairaanhoitoon tai muuhun siihen rinnastettavaan hoitoon, jonka aikana hän on työkyvytön.

Vuosilomalain 25 §:n 1 momentti oli muutettu tämän sisältöiseksi Euroopan unionin tuomioistuimen antaman tuomion C-78/11 ANGED johdosta. Siirto-oikeus oli rajoitettu kosemaan ainoastaan vuosilomalain mukaista lomaa (TyVM 1/2013).

Tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 4 päivänä marraskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/88/EY (työaikadirektiivi) vuosilomaa koskevan 7 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen työntekijä saa vähintään neljän viikon palkallisen vuosiloman tällaisen loman saamiselle ja myöntämiselle kansallisessa lainsäädännössä ja/tai käytännössä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

Työaikadirektiivi on niin sanottu vähimmäisdirektiivi, joka ei estä jäsenvaltioita tai työmarkkinaosapuolia soveltamasta sopimuksia, jotka ovat suotuisampia työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemisen kannalta (direktiivin 15 artikla). Direktiivin 17 artiklassa ja 18 artiklassa säädetään niistä direktiivin säännöksistä, joista voidaan poiketa. Vuosi-

lomaa koskevasta 7 artiklasta ei voida poiketa missään tilanteessa.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan mukaan jokaisella työntekijällä on oikeus palkalliseen vuosilomaan.

Asiassa on kysymys siitä, onko terveystalouden työsopimuksessa voitu määrätä, että työntekijällä, joka on ollut työkyvyttömyyden vuosilomansa tai sen osan alkaessa, ei ole ollut pyynnöstään huolimatta oikeutta saada siirrettyä tällaiselle ajalle kohdistuvaa työsopimukseen perustuvaa vuosilomaansa. Erimielisyys koskee siten sitä, onko edellä selostettu osana terveystalouden työsopimusta sovellettu vuosilomalain 25 §:n 1 momentin säännös (276/2013), joka on ollut voimassa ajalla 1.10.2013 - 31.3.2016, ollut tältä osin työaika-direktiivin 7 artiklan 1 kohdan ja/tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan mukainen. Lisäksi erimielisyys koskee sitä, onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdalla välitön oikeusvaikutus yksityisten oikeussubjektien välisessä työsuhteessa. Edelleen asianosaiset ovat erimielisiä siitä, onko Luomalla ollut oikeus saada työsopimukseen perustuvat neljä lomapäiväänsä siirrettyä työkyvyttömyyden vuoksi myöhemmin pidettäväksi.

KANNE

Vaatimukset

Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry on vaatinut, että työtuomioistuim

- vahvistaa, että [REDACTED] on terveystalouden työsopimuksen (1.3.2014 - 31.1.2017) 16 §:n perusteella ollut oikeus siirtää työkyvyttömyyden vuoksi ajalle 9. - 13.9.2015 vahvistettu työsopimukseen perustuva vuosilomansa pidettäväksi myöhempänä ajankohtana, ja

- velvoittaa Hyvinvointiala HALI ry:n ja [REDACTED] Oy:n yhteisvastuullisesti korvaamaan Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n oikeudenkäyntikulut 8.941,67 eurolla korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua työtuomioistuimen tuomion antopäivästä lukien.

Perusteet

Osana terveystalouden työsopimusta sovellettu, ajalla 1.10.2013 - 31.3.2016 voimassa ollut vuosilomalain 25 §:n 1 momentti oli ristiriidassa Euroopan unionin oikeuden kanssa, koska säännöksen mukaan työnantajalla oli työkyvyttömyystapauksessa velvollisuus siirtää ainoastaan vuosilomalakiin perustuva vuosiloma, ei sitä vastoin työsopimukseen perustuvaa lomaa siltä osin kuin sen kesto oli ylittänyt lakisääteisen vuosiloman keston. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella myös työaika-direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädettyä vähimmäisvuosilomaa pidempi ansaittu loma sai suojaa mainitun direktiivin ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan nojalla. Työsopimuksen oikea tulkinta ei voinut olla ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, joten Luomalla oli ollut oikeus siirtää kaikki ansaitsemansa ja työkyvyttömyyden kanssa samaan ajankohdaksi osuneet lomapäivänsä pidettäväksi myöhempana ajankohtana. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdalla oli välitön oikeusvaikutus yksityisten oikeussubjektien välisessä työsuhteessa.

Asia oli ollut oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 33 a §:ssä tarkoitetulla tavalla oikeudellisesti niin epäselvä, että mikäli kanne hylättäisiin, osapuolten tulisi kärsiä oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Oikeudellista epäselvyyttä osoitti se, että Euroopan unionin tuomioistuin oli ratkaissut asian suurella jaostolla.

Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry on paljoksunut Hyvinvointiala HALI ry:n ja [REDACTED] Oy:n oikeudenkäyntikuluvaatimusta asian hoitamiseen käytettyjen tuntimäärien ja tuntiveloitusperusteen osalta hyväksyen oikeudenkäyntikulujen määräksi arvonlisäveroineen yhteensä 14.395,69 euroa. Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry oli käyttänyt asian hoitamiseen selvästi alle puolet vastapuolen ilmoittamasta ajankäytöstä. Todistustaakkaa ei ollut erityisesti kummallakaan osapuolella, joten vastapuolen esittämä työtuntien määrä oli ylimitoitettu.

VASTAUS

Vaatimukset

Hyvinvointiala HALI ry ja [REDACTED] Oy ovat vaatineet, että työtuomioistuin hylkää kanteen ja velvoittaa Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n korvaamaan niiden yhteiset oikeudenkäyntikulut 22.032,03 eurolla korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua työtuomioistuimen tuomion antopäivästä lukien.

Perusteet

[REDACTED] Oy:llä ei ole ollut työehtosopimuksen osana noudatetun vuosilomalain 25 §:n (276/2013) nojalla velvollisuutta siirtää [REDACTED] vuosilomaa siltä osin kuin [REDACTED] oli ollut työkyvytön työehtosopimuksen 16 §:n 3 kohtaan perustuvan lomansa aikana 9. - 13.9.2015. [REDACTED] oli saanut pitää vuosilomalain mukaan kertyneen lomakautena pidettävän lomansa osan (neljä viikkoa) täysimääräisesti.

Työaikadirektiivi salli sen, että jäsenvaltiot pitävät voimassa sopimukseen perustuvia työntekijöille edullisempia määräyksiä, eikä estänyt niiden soveltamista. Työaikadirektiivi ei koskenut neljää viikkoa laajempaa vuosilomaoikeutta. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdasta ei voinut johtaa työaikadirektiivissä vahvistettua neljän viikon vuosilomaoikeutta pidempää oikeutta vuosilomaan, koska työaikadirektiivillä oli täsmennetty mainittua perusoikeuskirjan kohtaa. Perusoikeuskirjaa ei sovellettu kansallisesti myönnettyihin tätä laajempiin vuosilomaoikeuksiin. Perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa oli säädetty, että sen määräykset koskivat jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun ne sovelsivat unionin oikeutta. Kansallisesti säädetty tai työehtosopimusosapuolten välillä sovitut taikka muutoin työnantajan myöntämät ylimääräiset lomaetuudet eivät kuuluneet unionin oikeuden soveltamisalaan, eikä perusoikeuskirjan määräyksillä tämänkään vuoksi ollut asiassa merkitystä. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdalla ei ollut välitöntä oikeusvaikutusta yksityisten oikeussubjektien välisessä työsuhteessa.

Euroopan unionin tuomioistuin oli tuomiossaan 19.11.2019 (yhdistetyt asiat C-609/17 ja C-610/17) päättänyt siihen, että unionin oikeus ei ollut esteenä sanotuille työehtosopimusmääräykselle eikä vuosilomalain säännökselle. Vuosilomalain säännös ja työehtosopimuksen määräys olivat unionin oikeuden kannalta päteviä.

Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry tuli velvoittaa korvaamaan Hyvinvointiala HALI ry:n ja [REDACTED] Oy:n yhteiset oikeudenkäyntikulut täysimääräisesti. Pääsääntönä työtuomioistuimessa käsiteltävissä asioissa oli, että kun sanamuodoltaan selvä määräys riitautetaan, häviävä osapuoli tuomitaan korvaamaan toisen osapuolen kulut täysimääräisesti. Perusteita oikeudenkäyntikulujen kuittamiseen ei ollut. Asia oli ollut tavanomaiseen työtuomioistuimessa käytävään oikeudenkäyntiin verrattuna huomattavasti työlämpi ja asian hoitamisesta oli aiheuttanut poikkeuksellisia kustannuksia asiamiehen työmäärän ja matkakulujen muodossa. Oikeudenkäyntikulujen kokonaan tai työtuomioistuimen tavanomaista korvauskäytäntöä suurempi korvaaminen voitaisiin määrätä hävinneen asian-

osaisen maksettavaksi asioissa, joiden ajaminen oli vaatinut tavallista enemmän työtä tai aiheuttanut poikkeuksellisia kustannuksia (HE 190/1993 vp. s. 9, oikeudenkäynnistä työtuo-
mioistuimessa annetun lain 33 a §:ää koskevat perustelut).

Oikeudenkäyntikulut olivat pääosin seurausta asian ajamisesta Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n toimesta EU-oikeudellisella perusteella ja ennakkoratkaisun pyytämistä koskeneesta vaatimuksesta sekä siitä seuranneesta Euroopan unionin tuomioistuimessa käydystä suullisesta käsittelystä. Hyvinvointiala HALI ry:n ja [REDACTED] Oy:n näkemyksen mukaan asiaan ei ollut liittynyt mitään oikeudellista tai muutakaan epäselvyyttä ja ne olivat vastustaneet ennakkoratkaisun hankkimista.

Se seikka, että asia oli käsitelty EU-tuomioistuimen suuressa jaostossa, ei osoittanut, että asia olisi ollut oikeudenkäynnistä työtuo-
mioistuimessa annetun lain 33 a §:ssä tarkoitetulla tavalla oikeudellisesti epäselvä. Asian ottaminen suuren jaoston käsittelyyn oli johtunut siitä, että unionin tuomioistuimen aikaisemman oikeuskäytännön valossa oli ollut epäselvää, milloin jäsenvaltion oli katsottava soveltavan unionin oikeutta sillä tavoin, että EU:n perusoikeuskirjan määräykset koskivat jäsenvaltiota. Sen sijaan EU:n työaikadirektiivin määräys vuosiloman pituudesta oli ollut sanamuotonsa puolesta selvä samalla tavoin kuin vuosilomalakikin. Asian EU-oikeudelliseen pääkysymykseen ei siten ollut liittynyt erityistä oikeudellista epäselvyyttä.

Siltä osin kuin Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry oli paljoksunut vastapuolen asian hoitamiseen käyttämään tuntimäärää suhteessa sen omaan asian hoitamiseen käyttämään tuntimäärään, Hyvinvointiala HALI ry ja [REDACTED] Oy ovat lausuneet, että Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n puolelta tämän asian ja sen kanssa yhdessä käsitellyn toisen asian hoitamiseen oli eri vaiheissa osallistunut useita lakimiehiä, joista eräs SAK:n palveluksessa oleva lakimies oli Hyvinvointiala HALI ry:n ja [REDACTED] Oy:n käsityksen mukaan pitkälti vastannut asian EU-oikeudellisesta valmistelusta. Tuon lakimiehen toimenpiteitä ei kuitenkaan näyttänyt olevan Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n esittämällä laskulla. Asian työläin vaihe oli liittynyt EU-tuomioistuimen käsittelyyn ja erityisesti siihen valmistautumiseen. Vastapuolella asian hoitamiseen käytetty tuntimäärä käsitti täysimääräisesti myös asian EU-käsittelyn vaatimat toimenpiteet, kun taas Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n puolella näin ei ilmeisesti ollut asian laita. Tuntimäärää tai veloituserustetta ei voitu pitää muutoinkaan liiallisena.

VÄLITOIMET

Työtuo-
mioistuimessa on toimitettu suullinen valmisteluistunto 9.3.2017.

Varattuaan asiaan osallisille tilaisuuden ilmaista käsityksensä ennakkoratkaisun pyytämistä ja siitä, mihin seikkoihin ennakkoratkaisua pyydetessä olisi kiinnitettävä huomiota, työtuo-
mioistuin on pyytänyt päätöksellään 18.10.2017 nro 147 ennakkoratkaisun Euroopan unionin tuomioistuimelta. Unionin tuomioistuin on antanut tuomiollaan 19.11.2019 (yhdistetyt asiat C-609/17 ja C-610/17) pyydetyn ratkaisun.

Asiaan osalliset ovat antaneet ennakkoratkaisun johdosta pyydetty kirjalliset lausumat.

TYÖTUOMIOISTUIMEN RATKAISU

Perustelut

Asian tausta ja kysymyksenasettelu

[REDACTED] oli pyytänyt ennen vuosilomansa alkamista työnantajaltaan [REDACTED]
[REDACTED] Oy:ltä vuosilomansa siirtämistä myöhempään ajankohtaan, koska tiedossa oli ollut,

että hän olisi leikkauksesta aiheutuvalla sairauslomalla vuosilomansa alkaessa. Työnantaja oli siirtänyt vuosilomalakiin perustuvat kaksi ensimmäistä lomapäivää pidettäväksi myöhemmän ajankohtana. Neljää jäljelle jäänyttä edelleen työkyvyttömyysajan kanssa niin ikään päällekkäin ajoittunutta työehtosopimukseen perustuvaa lomapäivää työnantaja ei ollut siirtänyt.

Asiassa on kysymys siitä, onko terveystalouden työehtosopimuksessa voitu määrätä, että työntekijällä, joka on ollut työkyvytön vuosilomansa tai sen osan alkaessa, ei ole ollut pyynnöstään huolimatta oikeutta saada siirrettyä tällaiselle ajalle kohdistuvaa työehtosopimukseen perustuvaa vuosilomaansa.

Työtuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö

Ennakkoratkaisupyyntö on todettu, että työtuomioistuimen käsityksen mukaan Euroopan unionin tuomioistuimen käytännössä ei ole ollut vakiintunutta linjaa, josta olisi voitu päätellä, onko ajalla 1.10.2013 - 31.3.2016 voimassa ollut vuosilomalain 25 §:n 1 momentti, jota oli sovellettu osana terveystalouden työehtosopimusta, täyttänyt Euroopan unionin oikeuden, erityisesti tietyistä työajan järjestämisestä koskevista seikoista 4 päivänä marraskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/88/EY (jäljempänä työaikaladirektiivi) 7 artiklan 1 kohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan, vaatimukset.

Työtuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntönsä Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

- 1) Onko työaikaladirektiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohta esteenä sellaiselle kansallisen työehtosopimuksen määräykselle tai sen tulkinnalle, jonka mukaan työntekijällä, joka on työkyvytön lomansa tai sen osan alkaessa, ei ole pyynnöstään huolimatta oikeutta saada siirrettyä tällaiselle ajalle kohdistuvaa työehtosopimukseen perustuvaa lomaansa tilanteessa, jossa työehtosopimukseen perustuvan loman siirtämättä jättäminen ei vähennä työntekijän oikeutta neljän viikon vuosilomaan?
- 2) Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdalla välitön oikeusvaikutus yksityisten oikeussubjektien välisessä työsuhteessa eli välitön horisontaalinen oikeusvaikutus?
- 3) Suojaako Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohta ansaittua lomaa siltä osin kuin loman kesto ylittää työaikaladirektiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn neljän viikon vähimmäisvuosiloman ja onko sanottu perusoikeuskirjan määräys esteenä sellaiselle kansallisen työehtosopimuksen määräykselle tai sen tulkinnalle, jonka mukaan työntekijällä, joka on työkyvytön lomansa tai sen osan alkaessa, ei ole pyynnöstään huolimatta oikeutta saada siirrettyä tällaiselle ajalle kohdistuvaa työehtosopimukseen perustuvaa lomaansa tilanteessa, jossa työehtosopimukseen perustuvan loman siirtämättä jättäminen ei vähennä työntekijän oikeutta neljän viikon vuosilomaan?

Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 19.11.2019

Euroopan unionin tuomioistuin on vastannut työtuomioistuimen esittämiin kysymyksiin pääkohdittain seuraavasti:

Ensimmäinen kysymys

Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on todettu, ettei direktiivi 2003/88 ole esteenä kansallisille säännöksille, joissa säädetään oikeudesta palkalliseen vuosilomaan, jonka kesto ylittää

mainitun direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn neljän viikon ajan ja joka myönnetään kansallisessa oikeudessa loman saamiselle ja myöntämiselle vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

Direktiivin 2003/88 1 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan a alakohdan, 7 artiklan 1 kohdan sekä 15 artiklan sanamuodosta ilmenee nimittäin nimenomaisesti, että direktiivillä pyritään vahvistamaan pelkästään turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset työajan järjestämisen alalla ja ettei se vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen soveltaa työntekijöiden suojelemisen kannalta suotuisampia kansallisia säännöksiä.

Tällaisissa tilanteissa niitä oikeuksia palkalliseen vuosilomaan, joita on näin myönnetty direktiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn vähimmäisajan ylittävältä osalta, ei säännellä kyseisellä direktiivillä vaan kansallisessa oikeudessa mainitulla direktiivillä luodun järjestelmän ulkopuolella.

Jäsenvaltioiden tehtävänä on täten yhtäältä päättää, myöntävätkö ne työntekijöille ylimääräisiä palkallisia vuosilomapäiviä, jotka ylittävät direktiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohdassa taa-tun neljän viikon vähimmäisajan, ja toisaalta määrittää tarvittaessa näiden ylimääräisten lomapäivien myöntämisen ja lakkaamisen edellytykset, eikä niiden ole tältä osin noudatettava unionin tuomioistuimen mainitun vähimmäisajan osalta vahvistamia suojasääntöjä.

Direktiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansallisille säännöstoille ja työehtosopimuksille, joiden nojalla myönnetään sellaisia palkallisia vuosilomapäiviä, jotka ylittävät kyseisessä säännöksessä säädetyn neljän viikon vähimmäisajan, mutta joissa ei sallita kyseisten vuosilomapäivien siirtämistä sairauden johdosta.

Kolmas kysymys

Perusoikeuskirjan soveltamisala määritellään perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioiden toimintaa ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. Mainitun 51 artiklan 2 kohdan mukaan perusoikeuskirjalla ei uloteta unionin oikeuden soveltamisalaa Euroopan unionin toimivaltaa laajemmaksi eikä luoda unionille uutta toimivaltaa tai uusia tehtäviä eikä muuteta perussopimuksissa määritellyjä toimivaltuuksia ja tehtäviä.

Näin ollen on tarkistettava, onko kansallisilla säännöstoilla ja työehtosopimuksilla, joiden nojalla myönnetään sellaisia palkallisia vuosilomapäiviä, jotka ylittävät direktiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn neljän viikon vähimmäisajan, mutta joissa ei sallita kyseisten vuosilomapäivien siirtämistä sairauden johdosta, katsottava sovellettavan mainittua direktiiviä perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla ja voidaanko tämän vuoksi perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohtaa soveltaa pääasioissa kyseessä olevien kaltaisiin tilanteisiin.

Tästä on muistutettava, että pelkästään se, että kansalliset toimenpiteet kuuluvat – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – alalle, jolla unionilla on toimivaltaa, ei saata niitä unionin oikeuden soveltamisalaan eikä siis johda siihen, että perusoikeuskirja tulee sovellettavaksi.

Direktiivin 2003/88 15 artiklalla, jonka mukaan kyseinen direktiivi ”ei vaikuta” jäsenvaltioiden ”oikeuteen” soveltaa kansallisia säännöksiä, jotka ovat työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemisen kannalta suotuisampia, ei myönnetä jäsenvaltioille oikeutta antaa lainsäädäntöä unionin oikeuden nojalla, vaan siinä ainoastaan tunnustetaan, että jäsenvaltioilla on toimivalta säätää kansallisissa oikeuksissaan tällaisista suotuisammista säännöksistä mainitulla direktiivillä luodun järjestelmän ulkopuolella.

Kun jäsenvaltiot myöntävät tai sallivat työmarkkinaosapuolten myöntävän oikeuksia sellaisiin palkallisiin vuosilomapäiviin, joiden määrä ylittää direktiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn neljän viikon vähimmäisajan, tällaiset vuosilomaoikeudet tai niiden mahdollisen siirtämisen edellytykset loman aikana sattuneen sairauden johdosta kuuluvat jäsenvaltioiden toimivallan käytön piiriin, eikä niitä säännellä mainitulla direktiivillä eivätkä ne kuulu sen soveltamisalaan.

Jos kyseisen alan unionin säännöksissä ei säännellä jotain seikkaa eikä aseteta jäsenvaltioille mitään erityistä velvoitetta tietyn tilanteen osalta, kansallinen säännöstö, jonka jäsenvaltio antaa tämän seikan osalta, jää perusoikeuskirjan soveltamisalan ulkopuolelle, eikä kyseistä tilannetta voida arvioida suhteessa perusoikeuskirjan määräyksiin.

Näin ollen, kun jäsenvaltiot antavat kansallisia säännöksiä tai sallivat sellaisten työehtosopimusten neuvottelemisen, joilla pääasioissa kyseessä olevien säännösten tai työehtosopimusten tavoin myönnetään työntekijöille oikeuksia sellaisiin palkallisiin vuosilomapäiviin, joiden määrä ylittää direktiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn neljän viikon vähimmäisajan, ja joissa säädetään tällaisten ylimääräisten oikeuksien mahdollisen siirtämisen edellytyksistä työntekijän sairaustapauksessa, jäsenvaltiot eivät sovelleta mainittua direktiiviä perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että sitä ei voida soveltaa tilanteessa, jossa on kyse kansallisista säännöstöistä ja työehtosopimuksista, joiden nojalla myönnetään sellaisia palkallisia vuosilomapäiviä, jotka ylittävät direktiivin 2003/88 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn neljän viikon vähimmäisajan, mutta joissa ei sallita kyseisten vuosilomapäivien siirtämistä sairauden johdosta.

Toinen kysymys

Kun otetaan huomioon kolmanteen kysymykseen annettu vastaus, asiassa esitettyä toista kysymystä ei ole tarpeen tutkia.

Työtuomioistuimen johtopäätökset

Pääasia

Työtuomioistuin toteaa Euroopan unionin tuomioistuimen 19.11.2019 antaman tuomion (yhdistetyt asiat C-609/17 ja C-610/17) perusteella, että osana terveystalouden työehtosopimusta sovellettu, ajalla 1.10.2013 - 31.3.2016 voimassa ollut vuosilomalain 25 §:n 1 momentti (276/2013) ei ole ollut ristiriidassa työaikalain 7 artiklan 1 kohdan kanssa ja että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohtaa ei ole voinut soveltaa käsiteltävänä olevassa tilanteessa. Näin ollen terveystalouden työehtosopimuksessa on voitu vuosilomalain mainitun säännöksen mukaisesti määrätä, että työntekijällä, joka on ollut työkyvytön vuosilomansa tai sen osan alkaessa, ei ole ollut pyynnöstään huolimatta oikeutta saada siirrettyä tällaiselle ajalle kohdistuvaa työehtosopimukseen perustuvaa vuosilomaansa. Luomalla ei niin ollen ole ollut oikeutta siirtää työkyvyttömyyden vuoksi ajalle 9. - 13.9.2015 vahvistettua työehtosopimukseen perustuvaa vuosilomaansa pidettäväksi myöhemmänä ajankohtana. Tämän vuoksi Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry:n vahvistamisvaatimus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 33 a §:n mukaan asianosainen, joka häviää asian, voidaan velvoittaa korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi. Milloin asian epäselvyyden vuoksi asianosaisilla on ollut perusteltua aihetta oikeu-

denkäyntiin, voidaan määrätä, että he saavat pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Ennakkoratkaisun pyytämistä koskeneessa työtuomioistuimen päätöksessä 18.10.2017 nro 147 on todettu, että työtuomioistuimen käsityksen mukaan Euroopan unionin tuomioistuimen käytännössä ei ole ollut vakiintunutta linjaa, josta olisi voitu päätellä, onko ajalla 1.10.2013 - 31.3.2016 voimassa ollut vuosilomalain 25 §:n 1 momentti, jota on sovellettu osana terveystalouden työehtosopimusta, täyttänyt Euroopan unionin oikeuden, erityisesti työaikalain 2003/88/EY 7 artiklan 1 kohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan, vaatimukset. Asiassa on päätetty pyytää ennakkoratkaisua Euroopan unionin tuomioistuimelta, koska asiantilaa on pidetty tuolloin epäselvänä. Työtuomioistuin katsoo asiaan osallisilla näin ollen olleen perusteltua aihetta oikeudenkäyntiin. Tämän vuoksi he saavat pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Tuomiolauselmä

Kanne hylätään.

Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry, Hyvinvointiala HALI ry ja [REDACTED]
[REDACTED] Oy saavat pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Presidentti

Pekka Pärnänen

Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Pärnänen puheenjohtajana sekä Liukkunen, Aarto, Teerimäki, Lehto, Pohjola jäseninä. Esittelijä on ollut Kalske.

Tuomio on yksimielinen.